

Ветеран війни та праці Надія ОЛІЙНИК: “Залізничник – покликання, що гартує характер і душу”

Нещодавно Надія Євсейвна Олійник – колишній начальник контори передач станції Мостиська-II – відсвяткувала своє 90-річчя в колі великої родини. Надія Євсейвна народила і виплекала трьох дітей, має семеро онуків та шестеро правнуків. Та особливо втішило Надію Євсейвну привітання з ювілеєм від колишніх колег-залізничників – голови Ради ветеранів війни і праці Львівської дирекції залізничних перевезень Григорія Михайловича Болкуна та начальниці станції Мостиська-II Петра Івановича Паука. Вони вручили ювілярці квіти, грошову винагороду та грамоту від об'єднаної профспілкової організації Львівської дирекції залізничних перевезень “За багаторічну сумлінну працю на залізниці, громадську діяльність у профспілковій організації станції Мостиська-II та з нагоди 90-річчя від дня народження”. Під час зустрічі згадали про роботу, адже Григорій Болкун не один десяток років працював із чоловіком Надії Євсейвни – Григорієм Олійником, який розпочав роботу у першій Львівській дистанції сигналізації та зв'язку ще в 1939 році начальником дільниці Перемишль-Судова Вишня, а Григорій Болкун пройшов шлях від механіка до начальника цієї дистанції, пізніше – головного ревізора з безпеки руху Львівської дирекції залізничних перевезень.

Нинішній начальник станції Мостиська-II Петро Іванович Паук, який очолює станцію вже майже 22 роки, розповів, що Надія Євсейвна була його першим професійним вчителем і наставником, свого часу вона познайомила Петра Івановича з усіма тонкощами організації вантажної роботи на прикордонній станції, навчила працювати з відповідними документами.

– У той час, – згадує Надія Євсейвна, – вантажопотік був величезним і нескінченним. Відправниками вантажів були станції багатьох залізниць колишнього Міністерства шляхів сполучення СРСР, і у польських залізничників при прийомі вантажу виникало багато різних питань щодо його завантаження, які завжди успішно вирішувалися спільно з працівниками контори передач станції Мостиська-II.

Під час бесіди і спогадів Надія Євсейвна називала прізвиська не тільки всіх начальників станцій і їх заступників, з якими їй довелося працювати, а й колег та керівників свого чоловіка. Багато цікавих життєвих історій пригадала Надія Євсейвна і приємно здивувала присутніх достовірністю подій і прізвиськ.

Ветеран Львівської залізниці, учасник Великої Вітчизняної війни Надія Олійник уже 30 років на заслуженому відпочинку. Шум потягів, що проходять через станцію Мостиська-II неподалік помешкання, нагадує їй про 20 років, відданих цій станції. Загалом Надія Євсейвна віддала залізниці 45 років сумлінної праці, з них 41 рік – Львівській магістралі.

Мандруючи стежками пам'яті, вона згадує рідне село Радуга Ветківського району Гомельської області в Білорусі, де народилася холодного грудневого дня 1922 року. Нелегкі випробування випали на долю її родини. Батька – селянина Євсея Петровича Прокопенка – арештували у 1933 році за те, що співав у церковному хорі. Через три роки важкої праці на будівництві Біломорканалу він повернувся в рідну хату, але ненадовго, бо у 1938 році за чийсь доносом був повторно арештований. Він помер на чужині від тяжкої праці і туги за домом. Матері довелося самотужки виховувати п'ятьох дітей.

Через матеріальну скруту одна із дочок Євсея Прокопенка – сімнадцятирічна Надійка – поїхала в Казахстан на комсомольську будову. Там, в Акмолінську, можливо, й здобула б професію будівельника,

якби не попит на залізничників. Тож Надію разом з іншими дівчатами скерували вчити на чергових по станції, а хлопців – на машиністів. У 1940 році після закінчення курсів у трудовій книжці Надії Прокопенко з'явився запис: “Прийнята на посаду чергового по роз'їзду №88 та №87”. Із цього запису власне й почався відлік її залізничного стажу.

Через два роки Надія вже працювала черговою по станції, згодом – начальником станції Адир (Атбасарське відділення залізниці) напрямку Акмолінськ-Картали. Надія Євсейвна згадує, що серед молоді були росіяни й українці, казахи й білоруси, представники інших національностей. Жили дружно, як одна сім'я.

Коли почалася війна, у Казахстані не вибухали снаряди та бомби, але страшний подих війни відчувався щохвилини: цілодобово у бік фронту йшли ешелони з різною технікою, обладнанням, спеціальним спорядженням, продуктами харчування, одягом. Тоді багато хлопців пішли на фронт, а дівчатам доводилось чергувати за ущільненим графіком, інколи чергування тривало цілу добу, і часу на відпочинок майже не залишалось.

Одного разу, згадує Надія Євсейвна, вона вийшла зустріти поїзд і передати машиністу “ключ-жезл”, який давав право прослідувати через станцію і виїхати на наступний перегін. Але поїзд проїхав станцію, не зменшуючи швидкості. Тільки потім машиніст застосував екстрене гальмування і заднім ходом повернув поїзд на станцію. Надія передала “ключ-жезл” машиністу і до-

повіла диспетчеру, що поїзд прослідував станцію. Натомість диспетчер почав сварити і допитуватися, чому її так довго не було на зв'язку.

– Довго не було поїзда, чекала його прибуття, – відповіла, не розкриваючи фактичної причини затримки, бо знала, що за самовільний проїзд станції і вихідного сигналу локомотивну бригаду покарали б дуже суворо.

А ще на все життя запам'ятався їй випадок одного зі схрещень поїздів на станції Адир: при заході першого поїзда на бічну колію Надія дала команду стрілочниці перевірити, чи состав повністю зайшов на станцію, звільнивши головну колію, після чого дати сигнал його прибуття на стрілочному апараті, щоб прийняти на станцію зустрічний поїзд. Стрілочниця помилилася. Коли машиніст зустрічного поїзда побачив, що нема проходу по головній колії, він зупинив поїзд і прибіг у приміщення чергового, суворо запитавши:

– Хто черговий по станції?

Коли Надія представилася, він зміряв її поглядом і сказав:

– Ну який з тебе черговий? Ти ще дитина!

Махнув рукою і вийшов з приміщення. Поїзди роз'їхались без наслідків. Якби цей випадок набув розголосу, стрілочниця постала б перед судом, та й Надію, як чергову по станції, як кажуть, не погладили б по голові.

У квітні 1944 року Надію Прокопенко відрядили на Львівську залізницю. Прибула вона в Підволочиськ, бо Львів ще був окупований фашистами. Далі життєві дороги повели в Коломию, де її призначили квитковим касиром на станції Коломия, а після звільнення Перемишля Надію Євсейвну пе-

про ситуацію, що склалася.

Дев'ятого листопада 1945 року Надію Олійник перевели на посаду квиткового касира станції Медика, а в серпні 1948-го – на станцію Мостиська-II, оскільки Перемишль та Медика відійшли під юрисдикцію тодішньої Польської Народної Республіки.

– Робота у прифронтовій зоні у 1944-1945 роках давала нам право отримувати фронтний пайок, а ще польська сторона додатково видавала нам борошно, – згадує нині Надія Олійник. Це допомогло їй фактично врятувати від смерті сім'ю чоловіка, батьків і братів, які пухли з голоду у Східній Україні.

Про нелегкі роки праці нагадують Надії Євсейвни медалі та інші трудові відзнаки. У післявоєнний час Надія Олійник без відриву від виробництва закінчила Львівський технікум залізничного транспорту. Працювала на посадах товарного касира, комерційного агента контори передач, а з 1962 року аж до виходу на пенсію була начальником контори передач станції Мостиська-II.

За час роботи передавала досвід молодим працівникам, брала безпосередню участь у відкритті прикордонного переходу і в організації роботи контори передач на станції Хирів, допомагала працівникам контори передач станції Рава-Руська. Неодноразово ділилася досвідом із колегами по роботі на станції Чоп.

У трудовій книжці ветерана війни і транспорту Надії Олійник багато записів про заохочення від керівників станції, відділку, залізниці. З великою гордістю розповідає і показує Надія Євсейвна Почесну грамоту від начальника Львівської залізниці Богдана Піха, який свого часу очолював станцію Мостиська-II.

Надія Олійник започаткувала династію залізничників, яка загалом віддала магістралі майже 190 років праці: 94 роки – сукупний стаж Надії Євсейвни та її чоловіка Григорія, 89 років потрудились на залізниці донька Людмила та її чоловік Микола Трушевський.

Приймаючи вітання з поважним ювілеєм, Надія Євсейвна згадувала працю на залізниці в роки війни і в повоєнний час, своїх численних колег по роботі й побажала всім залізничникам – колишнім і теперішнім – міцного здоров'я та витримки в цей непростий час.

Микола ТРУШЕВСЬКИЙ,
заступник голови Ради об'єднання ветеранів війни і праці Львівської залізниці
На фото: чергова роз'їзду 87-го км Надія Прокопенко (на фото зліва) 1940 р.; ювілярку привітав голова Ради ветеранів війни і праці Львівської дирекції залізничних перевезень Григорій Болкун.